

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van**Kenmerk**

Z/21/033492 / D/21/044543

Portefeuillehouder

Bas Lont

Portefeuille

Duurzaamheid en milieu inclusief klimaatadaptatie

Opsteller

Ree, Marlies van

Onderwerp

Raadsinformatiebrief activiteiten Programma Klimaatbestendig 2021

Kennisnemen van

1. De in 2021 uitgevoerde activiteiten binnen het programma Klimaatbestendig 2050
 2. De aanpak om de frequentie en het volume van verdund afvalwater dat we lozen op de sloot te reduceren.
-

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief biedt het college inzicht in de activiteiten van 2021 klimaatbestendigheid. Met het programma Klimaatbestendig werken we naar een klimaatbestendig Oudewater 2050. Dit vraagt om bewustwording en borging van dit thema binnen de eigen organisatie, bij bewoners en andere stakeholders. Door projecten klimaatadaptief uit te voeren en door zelf het goede voorbeeld te geven met ons uitvoeringsprogramma Klimaatbestendige Openbare Ruimte, richten we onze openbare ruimte klimaatbestendig in. Door expliciet te communiceren naar bewoners, maar ook directe handelingsperspectieven aan te reiken, richten we ons ook op aanpassingen op privaat terrein. Alleen door op deze verschillende vlakken actief te zijn, kunnen we de gestelde klimaatdoelstellingen halen.

Door hevige regenval door klimaatverandering wordt de kans dat er een riooloverstort plaats vindt groter. Om de waterkwaliteit te verbeteren, is er een aanpak ontwikkeld om de frequentie en het volume van verdund afvalwater dat we lozen op de sloot te reduceren. In deze raadsinformatiebrief wordt de aanpak toegelicht.

Kernboodschap**1. Activiteiten Klimaatbestendig**Vaststelling Beleid en uitvoeringsplan

In 2021 is het beleid Klimaatbestendig Oudewater 2050 (D/21/004394) en het uitvoeringsplan Klimaatbestendige Openbare Ruimte (D/21/017776) vastgesteld.

Subsidieregeling groene daken en afkoppelen

In 2021 konden inwoners voor het tweede jaar subsidie aanvragen voor de aanleg van een groen dak of het afkoppelen van de regenpijp. Er is nu door middel van de subsidieregeling in totaal 1025 m2 groen dak aangelegd en 508 m2 afgekoppeld (peildatum 29-11-2021). Het subsidieplafond is dit jaar nog niet bereikt.

Geveltuinjesactie en NK-tegelwippen

Van april tot en met september hebben bewoners van de gemeente Oudewater 426 tegels 'gewipt' in het kader van het

NK-Tegelwippen. Door minder stenen en meer groen verminderen we hittestress en houden we regenwater vast daar waar het valt. Tijdens het NK-Tegelwippen heeft er ook een geveltuintjesactie plaatsgevonden. Bij de aanvraag van een geveltuintjes kregen bewoners een cadeaubon van €20,- van het tuincentrum GroenRijk Montfoort. Met de stimulatie van geveltuintjes proberen we hitteknelpunten op te lossen in straten waar weinig plek is voor groen.

Regenwateradviseurs

Inwoners die interesse hebben in het afkoppelen van hun regenpijp, maar niet weten waar ze moeten beginnen, kunnen via de gemeente een afspraak maken met een regenwateradviseur. Deze geeft bij inwoners thuis advies over hoe zij kunnen afkoppelen en kijkt naar de specifieke situatie.

Samenwerkingsverband(en)

Netwerk Water & Klimaat

Op 28 januari 2021 is gezamenlijk vanuit het Netwerk Water & Klimaat de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) vastgesteld. De RAS is een regiobrede strategie met uitgangspunten voor klimaatadaptatie. Vanuit Oudewater namen we deel in deze werkgroep. De RAS krijgt concrete uitwerking in een 'uitvoeringsprogramma', waar een Utrechts bouwconvenant onderdeel van is.

Vanuit het Rijk worden er vanaf 2021 klimaatgelden verdeeld, waar je als werkregio aanspraak op kan maken. We nemen deel in de groep vanuit het netwerk Water & Klimaat die deze subsidieaanvraag voorbereid. Oudewater vraagt zelf in 2022 subsidie aan. Vanuit de communicatiekant zitten we ook in de groep 'inwonersparticipatie'. Zo kun je via de website klimaatklaar.nl inspiratie op doen wat bewoners zelf kunnen doen om hun tuin en huis klimaatbestendig in te richten en is er vanuit het netwerk gezamenlijk de tuinlabelcampagne uitgevoerd.

Afspraken klimaatadaptief bouwen Provincie Utrecht

Begin 2021 is de provincie Utrecht een traject gestart, de zogenoemde Resilience Sprint Utrecht, om samen met overheden en bedrijven een set van afspraken te formuleren binnen dit thema: de afspraken Klimaatadaptief bouwen. Het is een document dat dus niet alleen geldt voor gemeenten, maar ook voor andere overheden en het bedrijfsleven. Dit geldt zowel voor nieuwbouw als voor de bestaande gebouwde omgeving. Deze afspraken sluiten naadloos aan op ons gemeentelijke beleid Klimaatbestendig 2050 2.0. De afspraken zijn omarmd door de gemeente Oudewater en terug te lezen in de raadsinformatiebrief (JOIN-nummer D/21/020111).

Woningraat

In de prestatieafspraken met de Woningraat hebben we een ambitie voor afkoppelen opgenomen. Samen met de woningcorporatie wordt in overleg gekeken naar de mogelijkheden hoe hier in 2022 nadere invulling aan gegeven wordt.

Samenwerkingsovereenkomst Impulsregeling HDSR

In het najaar van 2021 is opnieuw de samenwerkingsovereenkomst getekend door zowel HDSR als Oudewater om samen te werken aan water in de leefomgeving. Het waterschap geeft hiermee een financiële impuls aan gemeentelijke maatregelen op het gebied van waterkwaliteit, ecologie, voorkomen van wateroverlast, droogte en/of hitte en de beleving van water. De middelen zullen dit jaar ingezet worden om verschillende duikers te vervangen, die nu knelpunten vormen voor wateroverlast en waterkwaliteit.

Oudewater Klimaatbestendig in de media

Door middel van media en communicatie proberen we de bewoners van Oudewater bewust te maken van de impact van klimaat en te inspireren hoe jezelf kan bijdragen aan een klimaatbestendige omgeving. Hierbij proberen we op verschillende manieren actief over te communiceren.

Krachtportretten

In de IJsselbode zijn 2 krachtportretten geplaatst gedurende het jaar. In [deze krachtportretten](#) kun je lezen wat de inwoners van Oudewater doen op het gebied van klimaatbestendig, zoals een groen dak, het afkoppelen van de regenpijp of een klimaatbestendige tuin. Met deze krachtportretten vragen we meer aandacht voor de subsidieregeling en stimuleren daarmee de aanleg van groene daken en het afkoppelen van de regenpijp. Ook laten we hiermee zien hoe makkelijk het is om zelf maatregelen te nemen en bieden we duidelijk handelingsperspectief.

Social media

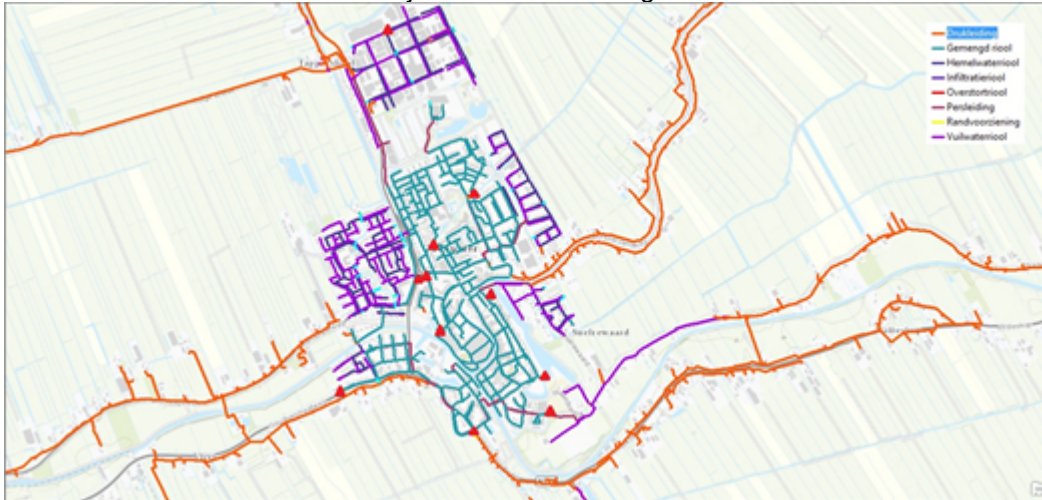
We voeren campagne op verschillende social media van de gemeente Oudewater. Waarbij we inspelen op de actualiteit van het weer. In de verschillende uitingen op met name Facebook en in mindere mate Twitter en LinkedIn, brengen we klimaatbestendigheid onder de aandacht door het geven van tips, het laten zien van goede voorbeelden van zowel inwoners als onszelf en activiteiten die we organiseren (dit jaar door corona erg minimaal). In al deze uitingen streven we ernaar te verwijzen naar de subsidies, de informatie op onze eigen website <https://www.oudewater.nl/klimaatbestendig> of naar www.klimaatklaar.nl.

2. Aanpak Riooloverstorten

Gemeente Oudewater heeft 30 riooloverstorten in haar rioolstelsel zitten. Op deze locaties loost de riolering soms of

regelmatig verdund afvalwater in de sloot bij een hevige regenbui. Riooloverstorten zijn in gemengde rioolstelsels gebouwd. Een gemengd rioolstelsel voert in dezelfde buis zowel afvalwater als regenwater af. Gemengde rioolstelsels liggen in de wijken die voor ca. 1980 zijn gebouwd. De reden om riooloverstorten aan te leggen was om te voorkomen dat afvalwater in woningen uit de toiletpot komt tijdens een hevige regenbui. Het nadeel is dat verdund afvalwater in de sloot terecht komt. Dat is slecht voor de flora en fauna in het water. Vee dat dit water drinkt kan ziek worden. Het is vies om te zien en het stinkt. Daarnaast kan bijvoorbeeld een opdrijvend putdeksel voor verdund afvalwater op straat zorgen wat slecht is voor de gezondheid. Dit zijn allemaal redenen om af te koppelen.

Om een overstort zo min mogelijk voor te laten komen, zetten we in op reduceren van de frequentie en het volume van het afvalwater dat we op de sloot lozen. In 2019 is hiervoor een plan van aanpak door het college vastgesteld. Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de uitvoering hiervan.

Kaartje Rioolstelsel met riooloverstorten (rode driehoek: overstortlocatie, blauw: gemengde riolering, paars: gescheiden riolering, oranje: drukriolering).

Uitvoering Aanpak

De Aanpak is een combinatie van het optimaliseren van bestaande riolering, het afkoppelen van de openbare ruimte en van daken in het bebouwd gebied. We richten ons op de maatregelen die het meeste water afkoppelen voor de minste inspanning. Op deze manier besteden we de middelen het meest efficiënt. Pas als het resultaat onvoldoende is, komen dan de duurdere maatregelen in beeld die meer inspanning vragen.

1. Optimalisering Riolering

We hebben met succes gezocht naar kansen om de bestaande riolering te optimaliseren, zodat er minder riooloverstorten plaatsvinden. We hebben een aantal rioolgemalen aangepast zodat ze meer rioolwater kunnen verpompen bij extreme neerslag. We hebben in Tappersheul een pomp uitgezet die schoon hemelwater in het afvalwaterriool pompte. Dit zorgde voor een extra, onnodige belasting van het afvalwaterriool en daardoor meer riooloverstorten tijdens piekbuien. Nu stroomt het hemelwater via het hemelwaterriool naar de sloot en stroomt er minder water door het afvalwaterriool. Op een andere plek hebben we een rioolgemaal uitgezet, zodat we de bergingscapaciteit in een ander stuk riool helemaal benutten. Dit scheelt ook weer elektriciteit en onderhoud. In Snelrewaard hebben we overbodige nooduitlaten dichtgemetseld zodat er geen schoon hemelwater meer naar het afvalwaterriool stroomt. Tegen zeer beperkte kosten verminderen we op deze manier riooloverstorten.

2. Afkoppelen daken bebouwd gebied

Afkoppelen van daken op particuliere percelen reduceert ook de frequentie en het volume van afvalwater in de sloot. De gemeente heeft sinds 2020 een subsidieregeling om inwoners en bedrijven te stimuleren om hun daken af te koppelen van de gemengde riolering en groene daken aan te leggen. In de onderstaande tabel staan de behaalde resultaten voor 2020 en eerste helft 2021.

Wat opvalt is dat de meeste groene daken (zo'n 70%) op daken met een gescheiden stelsel worden aangelegd. We kunnen pandeigenaren in wijken met een gemengd stelsel door gerichte communicatie-acties extra stimuleren om af te koppelen en groene daken aan te leggen. Om dit moment is 1% van de aangekoppelde daken afgekoppeld of van een groen dak voorzien.

3. Afkoppelen openbare ruimte

Als beheerder van de openbare ruimte kan de gemeente zelf aan de slag met afkoppelen van de openbare ruimte. Hierdoor geeft ze zelf gelijk het goede voorbeeld aan haar inwoners. Bij groot onderhoud is een deel van de Vierbergenweg afgekoppeld. Ook de Lange Burchwal e.o. is bij de reconstructie afgekoppeld. Voor wijken met een gemengd rioolstelsel hebben we de hemelwaterafvoer van de toekomst ontworpen. Deze kunnen we gelijk voor een groot deel aanleggen in de Binnenstad en Brede Dijk waar de aankomende jaren reconstructies plaatsvinden. Als in de wijk Hoenkoop groot onderhoud wordt uitgevoerd aan de verharding, benutten we dit moment om waar mogelijk via

bovengrondse maatregelen de openbare verharding af te koppelen.

4. Afkoppelen daken van drukriolering in buitengebied

In gemeente Oudewater lozen veel panden in het buitengebied hun hemelwater op de drukriolering. Hierop is de drukriolering met opvangputten, pompen en drukleiding niet ontworpen. De inschatting is dat dit 30% van het hemelwater in het rioolstelsel van de zuidelijke helft van de stad Oudewater is bij hevige neerslag. Het afkoppelen in het buitengebied is technisch mogelijk, maar brengt hoge proceskosten of uitvoeringskosten met zich mee. Dit komt omdat of de gemeente de pandeigenaren volledig moet ontzorgen of moet dwingen om het zelf te doen wat veel personele capaciteit vraagt en risico op rechtszaken. Doordat de gemeente de aankomende jaren veel verharding in Brede Dijk en de Binnenstad afkoppelt is er geen acute technische noodzaak om het buitengebied af te koppelen. Vanwege de hoge kosten is dit geen doelmatige maatregel.

Effecten

De expertbeoordeling is dat als de wijken Binnenstad en Brede Dijk zijn afgekoppeld dat we de riooloverstorten in volume en frequentie fors reduceren. We blijven de riooloverstortlocaties monitoren. De werkelijke effecten van de genomen maatregelen kunnen we zo in de praktijk meten. Op basis hiervan kan de gemeente op termijn besluiten of er meer maatregelen (zoals afkoppelen van drukriolering) nodig zijn.

Financiën

1. In 2021 was het beschikbare budget voor het programma Klimaatbestendig € 121.000 en werd gedekt uit de rioolheffing. Dit bedrag is ingezet voor de subsidieregeling, personele capaciteit, communicatie naar bewoners en borging van het thema binnen de organisatie.

In 2022 is het beschikbare budget voor het programma Klimaatbestendig €165.000. Dit bedrag wordt gedekt uit de rioolheffing. Daarnaast is er in 2022 €190.000 beschikbaar voor het uitvoeringsprogramma Klimaatbestendige Openbare Ruimte (D/21/017776). Dit bedrag wordt gedekt uit de rioolheffing. Ook ontvangen we €46.500 in de vorm van impuls gelden vanuit het Waterschap HDSR. In het begin van 2022 zal de aanvraag gedaan voor de impuls gelden klimaatadaptatie vanuit het rijk voor een bedrag van €170.524.

2. De kosten voor de aanpak om de frequentie en het volume van verdund afvalwater dat we lozen op de sloot te reduceren dekken we uit het rioleringsbudget conform programmabegroting.

Vervolg

Om de frequentie en het volume van verdund afvalwater dat we lozen op de sloot te reduceren worden de volgende stappen gezet:

- Uitvoering afkoppelen Binnenstad en Brede Dijk
- Continueren subsidie groene daken en afkoppelen
- Continuering zoeken naar optimalisaties bestaande riolering

Bijlagen

n.v.t.
